

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎN C H E I E R E

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de către Tatiana Iațco,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Iațco împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Richi-Tichi”, intervenienți accesorii Inspectoratul de Stat al Muncii, Instituția Medico-Sanitară Publică „Asociația Medicală Teritorială Ciocana”, Instituția Medico-Sanitară Publică „Centrul de Sănătate Budești” și Centrul Oftalmologic „Microchirurgia Ochiului” Societate cu Răspundere Limitată, cu privire la anularea ordinului, restabilirea la muncă, încasarea plăților salariale și a prejudiciului moral, și

la cererea reconvențională depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Richi-Tichi” împotriva Tatiane Iațco, Instituția Medico Sanitară Publică „Asociația Medicală Teritorială Ciocana” și Instituția Medico Sanitară Publică „Centrul de Sănătate Budești” cu privire la anularea actelor juridice,

împotriva deciziei din 20 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins din lipsă de temei apelul declarat de apelanta Tatiana Iațco și s-a menținut hotărârea din 12 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

*(Dosarul nr. 2ra-420/24
NR. PIGD 2-21108767-01-2ra-09042024)*

Recurs declarat după 01 septembrie 2023. Invocarea declarativă a art. 432 alin. (1)-(2) din Codul de procedură civilă nu constituie temei pentru admisibilitatea recursului.
--

Au examinat anterior cauza judecătoreii:

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (V. Holban)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, A. Braga, V. Mihaila)

15 iulie 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa participanților la proces admisibilitatea recursului declarat de Tatiana Iațco,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Diana Stănilă,

Ion Munteanu, *judcători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

Acțiunea inițială.

1. La 19 iulie 2021, Tatiana Iațco a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Richi-Tichi”, intervenient accesoriu Inspectoratul de Stat al Muncii cu privire la anularea ordinului, restabilirea la muncă, încasarea plăților salariale și a prejudiciului moral.

2. În motivarea acțiunii a indicat că începând cu anul 2012, reclamanta Tatiana Iațco a fost angajată în cadrul companiei SRL „Richi-Tichi”, în decurs de mai mulți ani activând în cadrul întreprinderii în calitate de XXXX XX.

3. A invocat reclamanta că datorită amenințărilor permanente și climatului psihologic insuportabil creat de către angajator la locul de muncă, la data de 21 decembrie 2020, Tatiana Iațco a depus cerere de demisie din funcția de XXXX XX, anunțând despre aceasta angajatorul, în formă scrisă, în conformitate cu art. 85 alin. (1) în coroborare cu alin. (4¹) din Codul Muncii, solicitând angajatorului desfacerea contractului individual de muncă.

4. A menționat reclamanta că fiindu-i înaintată angajatorului cererea salariatului privind demisia sa, această cerere urmează a fi pusă în aplicare de către angajator prin întocmirea și emiterea, în termenii stabiliți de lege, a ordinului (dispoziției, deciziei, hotărârii) de acceptare a demisiei și eliberare din funcție a salariatului. În caz contrar, dacă angajatorul omite să îndeplinească obligațiile sale legale, cererea de demisie a salariatului își produce efectul automat, în modul prevăzut la art. 85 alin. (3) din Codul Muncii, salariatului revenindu-i dreptul să înceteze lucrul, iar angajatorului revenindu-i obligația să efectueze achitarea deplină a drepturilor salariale ce i se cuvin salariatului și să-i elibereze documentele de activitate a acestuia în unitate. Din motive legate de stresul și presiunea psihologică suportate la locul de muncă în decursul unei perioade de timp îndelungate, starea de sănătate a reclamantei s-a înrăutățit considerabil, inclusiv, i-a scăzut drastic vederea, iar începând cu 04 ianuarie 2021, Tatiana Iațco s-a îmbolnăvit grav și s-a aflat în concediu medical, fapt confirmat prin certificatele medicale.

5. A mai menționat că la 06 ianuarie 2021 a înaintat angajatorului o notă informativă scrisă referitor la cererea sa cu privire la demisia din funcție și menținerea în continuare a cererii sale privind demisia din funcție din data de 21 decembrie 2020 și achitarea deplină a drepturilor salariale. Astfel, angajatorul a fost informat despre faptul că Tatiana Iațco se află în concediu medical.

6. A relatat că potrivit avizului de recepție, această nota informativă (notificare) a fost adusă la cunoștința administrației SRL „Richi-Tichi” la data de 11 ianuarie 2021. Însă, necătând la faptul că salariatul a informat de două ori administrația SRL „Richi-Tichi”, inclusiv cu aviz de recepție, despre demisia sa din funcție și aflarea în concediu medical, administrația SRL „Richi-Tichi”, în mod arbitrar, a notificat reclamanta Tatiana Iațco despre inexistența cererii de demisie și a solicitat prezența la serviciu pe marginea absenței nemotivate de la locul de muncă, făcând referire la „art. 4 din codul muncii”, articol inexistent în Codul Muncii al RM.

7. A comunică că în aceste condiții, la 12 martie 2021 Tatiana Iațco a expediat în adresa angajatorului o notificare repetată, prin care, necătând la amenințările la care recurge administrația SRL „Richi-Tichi”, a reiterat cu toată certitudinea dezideratul personal de a menține cererea din 21 decembrie 2020 privind demisia sa din funcție și, respectiv, declarând că nu intenționează să o retragă sau în alt mod să renunțe la ea. De altfel, Tatiana Iațco a comunicat angajatorului despre aflarea sa în concediu medical, fapt confirmat prin certificatele medicale. Iar, drept consecință, a solicitat angajatorului eliberarea ordinului privind eliberarea sa din funcția de XX - XXXX al SRL „Richi-Tichi”, achitarea integrală a drepturilor salariale restante, inclusiv, salariul de funcție neachitat, concediul de odihnă plătit nefolosit de 33 zile, indemnizațiile și alte plăți prevăzute de legislație.

8. A precizat că potrivit avizului de recepție, această notificare repetată a fost adusă la cunoștința administrației SRL „Richi-Tichi” la 15 martie 2021. Însă, prin răspunsul administrației SRL „Richi-Tichi”, recepționat la 19 aprilie 2021, se afirmă arbitrar că nu a parvenit nici o cerere de demisie din partea Tatiane Iațco și că aceasta a fost concediată pentru absența nemotivată de la lucru. La răspunsul prenotat a fost anexată o copie a ordinului nr. X/XX C din 14 aprilie 2021 emis de către SRL „Richi-Tichi”, prin care se concediază doamna Tatiana Iațco din funcția de XXXXXX la 14 aprilie 2021, în temeiul art. 86 alin. (1) lit. h) din Codul Muncii.

9. A indicat că a luat cunoștință cu această copie a ordinului nr. X/X C din 14 aprilie 2021 cu privire la concediere, emis de către SRL „Richi-Tichi” la data de 19 aprilie 2021, conform avizului de recepție.

10. A considerat că SRL „Richi-Tichi”, în calitate de titular al raporturilor de muncă, prin asumarea responsabilităților de angajator, la emiterea actului contestat era obligat să respecte normele constituționale și legislația muncii, cu particularitățile de rigoare. Or, dacă SRL „Richi-Tichi” a inițiat procedura de încetare a raporturilor de muncă cu reclamanta, prin concediere, prevăzut de art. 86 alin. (1) lit. h) din Codul Muncii, este de neînțeles faptul de ce nu s-au respectat garanțiile minime acordate de legislația muncii, în particular să examineze atât cererea de demisie din 21 decembrie 2020 cât și cea de reconfirmare din 06 ianuarie 2021, luarea în calcul a aflării doamnei Tatiana Iațco în concediul medical din 04 ianuarie 2021 - 10 martie 2021 cu acordarea drepturilor salariale și altor facilități salariale negociate, aducerea la cunoștință a actului angajatorului etc.

11. În acest context, a mai învederat că pe lângă faptul că sănătatea reclamantei a fost afectată prin însăși activitatea grea și stresantă desfășurată pentru o perioadă lungă de timp în cadrul SRL „Richi-Tichi”, încetarea raporturilor de muncă subit prin concediere, pe măsură ce a fost depusă cerere de demisie la data de 21 decembrie 2020 și reconfirmată în 06 ianuarie 2021, precum și în perioada concediului medical, a amplificat degradarea vizibilă a sănătății personale, fiind în concediul medical în perioada 04 ianuarie 2021 - 10 martie 2021, prin care fapt a suportat un prejudiciul moral considerabil.

12. A mai menționat că în decurs de mai mulți ani a activat în cadrul SRL „Richi-Tichi” în calitate de XXXX XX, însă a fost concediată din funcția de XXXXX, potrivit ordinului nr. X/XXC din 14 aprilie 2021.

13. A specificat că partea pârâtă a emis ordinul de concediere în baza proceselor - verbale din 27 ianuarie 2021, din 29 ianuarie 2021 și din 05 februarie 2021, ceea ce, reprezintă o vădită încălcare a legii și concediere abuzivă, contrară art. 8 din CEDO.

14. A relatat că ordinul contestat contravine art. 86 alin. (1) și (2) din Codul Muncii, deoarece nu se admite concedierea salariatului în perioada aflării lui în concediu medical. [...], precum și în perioada detașării, cu excepția cazurilor de lichidare a unității. Astfel, din cuprinsul ordinului contestat a reținut că concedierea survine ca temei al absenței salariatului fără motive întemeiate de la lucru timp de 4 ore consecutive pentru zile de muncă și anume din 27 ianuarie 2021, din 29 ianuarie 2021 și din 05 februarie 2021, însă, nu este de acord cu cele reținute în ordinul de concediere deoarece angajatorul a fost informat prin notificarea din 06 ianuarie 2021, recepționată de angajator la 11 ianuarie 2021, despre faptul că reclamanta s-a aflat în concediu medical, fapt ce se confirmă prin certificatele medicale nr. XXXXX, nr. XXXXX, nr. XXXXX și nr. XXXXX, iar, din conținutul acestora rezultă că Tatiana Iațco s-a aflat în concediul medical din 04 ianuarie 2021 - 10 martie 2021.

15. A considerat că ordinul nr. X/XXC din 14 aprilie 2021 cu privire la concedierea doamnei Tatiana Iațco este ilegal, iar în condițiile în care angajatorul nu respectă normele legale prenotate, soluția impusă de legislația muncii este exact restabilirea persoanei la locul de muncă, încasarea salariului pentru perioada absenței forțate de la locul de muncă și a prejudiciilor suportate.

16. În circumstanțe descrise, reclamanta a considerat că se impune obligarea societății-pârâte de a achita Tatianei Iațco despăgubirea pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă până la data emiterea hotărârii judecătorești într-o mărime a unui salariu mediu lunar al salariatului, care constituie suma de 3500,00 de lei/lunar în coroborare cu totalitatea lunilor la care angajatorul nu a achitat salariul. Or, până la momentul adresării cu acțiune în instanța de judecată au trecut aproximativ 6 luni x 3500,00 de lei (salariu lunar) - 21 000,00 de lei pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă.

17. Totodată, reclamanta a considerat că în conformitate cu legislația în vigoare, se impune achitarea de către angajatorul SRL „Richi-Tichi” a îndemnizației de incapacitate temporară de muncă pentru concediul medical al angajatului Tatiana Iațco din 04 ianuarie 2021 - 10 martie 2021 (66 zile), potrivit certificatelor medicale nr. XXXXX, XXXXX, XXXXX și nr. XXXX, ceea ce constituie sumă totală de 10 500,00 de lei.

18. De asemenea, a considerat că în conformitate cu legislația în vigoare, se impune achitarea de către angajatorului SRL „Richi-Tichi” a concediului anual nefolosit în mărime de 33 zile lucrătoare, ceea ce constituie sumă totală de 5250,00 de lei.

19. Suplimentar, reclamanta a solicitat și încasarea din contul SRL „Richi-Tichi” în beneficiul Tatianeii Iațco prejudiciului moral în sumă de 10 000,00 de lei, pe care îl consideră justificat și rezonabil, care va asigura o echitate sufletească, în raport cu suferințelor și frustrărilor cauzate, prin lezarea cinstei și demnității, reputației profesionale, formată pe baza mai multor ani de activitate, precum și lipsa de profesionalism de care a dat dovadă angajatorul față de angajat.

20. În acest context, prin prisma celor relatate supra, reclamanta a solicitat anularea ordinului nr. X/XX C din 14 aprilie 2021 cu privire la concediere emis de către SRL „Richi-Tichi” - ca fiind ilegal, restabilirea Tatianeii Iațco la locul de muncă în calitate de XXX XX al SRL „Richi-Tichi”, încasarea din contul SRL „Richi-Tichi” în beneficiul Tatianeii Iațco a sumei de 36 750,00 de lei, cu titlu de prejudiciul material, suma de 10 000,00 de lei, cu titlu de prejudiciul moral, precum și încasarea cheltuielilor de judecată aferente judecării prezentei cauze cât și constatarea faptului ca au fost încălcate drepturile și libertățile fundamentale ale reclamantei prin prisma art. 8 din CEDO.

Acțiunea reconvențională.

21. La 11 martie 2022, SRL „Richi-Tichi” a depus cerere reconvențională împotriva Tatianeii Iațco, Instituția Medico-Sanitară Publică „Asociația Medicală Teritorială Ciocana” și Instituția Medico-Sanitară Publică „Centrul de Sănătate Budești” cu privire la anularea actelor juridice.

22. În motivarea acțiunii reconvenționale, a remarcat că începând cu primele zile ale anului 2021, Tatiana Iațco care activa în funcția de XXXX-XX al SRL „Richi-Tichi”, nu s-a mai prezentat la locul de muncă, iar, administratorul întreprinderii a luat măsuri pentru ținerea contabilității, încheind contract de prestări servicii evidență contabilă nr. 8/21 din 04 ianuarie 2021 cu SRL „Erhan Consulting”.

23. A menționat că SRL „Richi-Tichi” până la 31 martie 2021 urma să prezinte către organul fiscal și alte organe de stat declarațiile corespunzătoare, la încheierea anului 2020, potrivit art.24 alin.(2) al Legii contabilității și raportării financiare, pe când, XXXX-XX Tatiana Iațco această obligație de serviciu până la încheierea lui în gestiune nu a executat-o.

24. A mai indicat că în calitatea sa de XXXX-XX al SRL „Richi Tichi” Tatiana Iațco a omis să anunțe conducerea întreprinderii despre lipsa sa îndelungată de la locul de muncă și motivele lipsei, în toată perioada de lipsă manifestând neglijență totală față de obligațiile sale de muncă. Mai mult ca atât, dânsa nu a întreprins nici o acțiune pentru a comunica conducerii SRL „Richi Tichi” despre necesitatea urgentă de a fi înlocuită la sfârșit de an, motiv din care, pentru a reduce riscurile de prejudiciere legate nemijlocit de lipsa de la locul de muncă a XXXXX-XX, SRL „Richi- Tichi” a fost nevoit să contacteze servicii de evidență contabilă din exterior, având în același timp un post de XXXX-XX ocupat, dar nefuncțional din vina Tatianeii Iațco.

25. În acest mod, a informat că a fost încheiat contractul nr. X/XX din 04 ianuarie 2021 în regim de urgență, cu SRL „Erhan Consulting” SRL, pentru serviciile cărora SRL „Richi-Tichi” a suportat costurile nejustificate în sumă de 14 000,00 de lei și reprezintă prejudiciul adus întreprinderii de lipsa de la locul de muncă a XXXXX XX. Astfel, încheierea acestui contract a constituit o măsură asiguratorie, deoarece pârâta Tatiana Iațco a plasat întreprinderea SRL „Rihci-Tichi” într-o situație incertă, iar neluarea măsurilor necesare și urgente putea da naștere riscului de sancționări, care puteau fi evitate prin activitatea la timp a contabilității.

26. Astfel, din motivul cauzării de prejudicii SRL „Richi-Tichi”, ultima la data de 17 decembrie 2021 a înaintat o pretenție către Tatiana Iațco, prin care a solicitat repararea prejudiciului material în sumă de 14 000,00 de lei, cauzat de lipsa culpabilă a angajatului de la locul de muncă pe perioadă îndelungată și neluarea de angajat a măsurilor pentru prevenirea lui. Or, potrivit art. 334 alin (2) din Codul Muncii, salariații nu răspund pentru pierderile inerente procesului de producție, care se încadrează în limitele prevăzute de normele tehnologice sau de legislația în vigoare, pentru prejudiciile materiale provocate în circumstanțe neprevăzute care nu puteau fi înlăturate, precum și în alte cazuri similare.

27. A mai menționat că nu există nici o dovadă faptului, că circumstanțele ce au stat în fața pârâtei/reclamantei Tatiana Iațco au fost neprevăzute într-o asemenea măsură, că condițiile de prejudiciere a SRL „Richi -Tichi”, prin fapta sa, nu puteau fi înlăturate.

28. În continuare, cu privire la pretinsul concediu în care s-a aflat Tatiana Iațco, o perioadă îndelungată, începând cu 08 decembrie 2020, SRL „Richi-Tichi” a evidențiat că din conținutul deciziilor emise de CNAS cu privire la refuzul în stabilirea indemnizației pentru concediu medical, rezultă că Tatiana Iațco s-a aflat în concediu medical, cu boală obișnuită sau accidente nelegate de muncă, în perioada 08 decembrie 2020 - 18 decembrie 2020, potrivit certificatului medical nr. XXXXXX cu tratament ambulatoriu, în perioada 04 ianuarie 2021- 25 ianuarie 2021, potrivit certificatului medical nr. XXXXXX cu tratament ambulatoriu; în perioada 26 ianuarie 2021 - 06 februarie 2021 potrivit certificatului medical nr. XXXXXX cu tratament ambulatoriu; în perioada 08 februarie 2021 – 12 februarie 2021 potrivit certificatului medical nr. XXXXXX cu tratament staționar. Însă, după data de 12 februarie 2021 și

până la data concedierii – 14 aprilie 2021, Tatiana Iațco nu a adus careva confirmări privind lipsa sa motivată de la locul de muncă.

29. Subsecvent a notat că în privința perioadei 08 februarie 2021-12 februarie 2021, 08 decembrie 2020 -18 decembrie 2020, SRL „Richi-Tichi” nu înaintează careva obiecții, or, din datele cunoscute, acordarea asistenței medicale pârâtei/reclamante Tatiana Iațco a fost justificată. Însă, în privința perioadelor 04 ianuarie 2021 - 25 ianuarie 2021, 26 ianuarie 2021 – 06 februarie 2021 și 13 februarie 2021 - 09 martie 2021, SRL „Richi-Tichi” a expus critici privind aflarea pârâtei în concediu medical, deoarece după cum rezultă din referința prezentată de IMSP „Centrul de Sănătate Budești”, Tatiana Iațco nu s-a adresat medicului său de familie unde se află la evidență la IMSP AMT Ciocana, din anul 2008.

30. De asemenea, a dorit să atragă atenția la faptul că medicul V. Caliga a indicat la administrarea preparatelor medicamentoase timp de 10 zile, iar ulterior, nu a fost adus nici un argument necesității aflării pârâtei în concediu medical și prelungirii lui până la data de 25 ianuarie 2021, motiv din care SRL „Richi-Tichi” deduce că Tatiana Iațco a refuzat solicitarea serviciului 112, ce de fapt indică la un risc redus, apreciat de medic că starea sănătății pacientei ar fi fost în pericol. Totodată, la expirarea acelor 10 zile de tratament și până la data de 25 ianuarie 2021, medicul a indicat la ameliorarea stării sănătății pacientei Tatiana Iațco la nivel de lucru. Adică, premise pentru prelungirea aflării în concediu medical nu au fost.

31. Necătând la aceasta, Tatiana Iațco la data de 26 ianuarie 2021 s-a prezentat la altă instituție medicală IMSP AMT Ciocana, unde a solicitat deschiderea unui nou certificat de concediu medical, eventual prin ducerea în eroare a medicului cu privire la situația sa reală. De asemenea, la 13 februarie 2021 se prezintă iarăși la IMSP AMT Ciocana, unde iarăși deschide certificat de concediu medical. Din referința prezentată de IMSP AMT Ciocana, în afară de o frază generală că eliberarea certificatelor a fost “argumentată”, necesitate de aflare în concediu medical nu se poate constata. Totodată, pentru ultima perioadă însăși instituția medicală nu a prezentat datele către CNAS pentru stabilirea indemnizației, iar Iațco Tatiana nu a înaintat către IMSP AMT Ciocana careva pretenții pe acest fapt. Concomitent, eliberarea certificatelor date nu a mai avut impedimente de tipul riscului pretins de COVID-19, care ar fi împiedicat adresarea pârâtei Iațco Tatiana la medicul de familie după locul de evidență la IMSP AMT Ciocana.

32. Descrierea situației supra o consideră necesară pentru a demonstra acționarea cu rea-credință a reclamantei pe acțiunea inițiată de Tatiana Iațco împotriva SRL „Richi Tichi” și încercarea de îmbogățire nejustificată, prin hotărâre judecătorească. Aceste circumstanțe indică cert la obținerea fără motiv serios, a certificatelor de concediu medical de Iațco Tatiana, cu încălcarea regulilor de eliberare și posibilitatea lor de a fi declarate ineficiente, potrivit art.357, art. 358 din Codul civil, iar, pârâții IMSP AMT Ciocana și IMSP Centrul de Sănătate Budești nu au avut motive plauzibile să le elibereze.

33. În acest sens, SRL „Richi-Tichi” a invocat că deciziile CNAS de refuz în stabilirea indemnizației în baza certificatelor de concediu medical, pe motiv că persoana a realizat venit asigurat, și care nu au fost contestate de Tatiana Iațco, motiv din care consideră că se concluzionează faptul că în perioadele 04 ianuarie 2021 – 25 ianuarie 2021 și 26 ianuarie 2021 – 06 februarie 2021, eventual prin fraudă, activând real la altă unitate, Tatiana Iațco a obținut certificate medicale, la care nu a avut dreptul, pentru a invoca pretinsa aflare în concediu medical față de SRL „Richi-Tichi”.

34. La fel, a considerat că pentru perioada 13 februarie 2021 - 09 martie 2021 nu s-a solicitat nimic la CNAS, or, această situație a utilizat-o cu reacredință pentru înaintarea unei acțiuni în justiție, crezând că va putea lejer să ducă în eroare instanța de judecată. Respectiv, această situație combate definitiv și argumentul lansat de Tatiana Iațco, că ar fi fost în pretinsa imposibilitate de a munci și dreptul pretins la muncă, ar fi fost îngădit de către SRL „Richi-Tichi”, mai mult ca atât pentru pârâta/reclamanta Tatiana Iațco certificatele de concediu medical nu au produs efectele juridice prevăzute de lege, fapt reținut de CNAS.

35. Reieșind din cele expuse mai sus, SRL „Richi-Tichi” a solicitat admiterea acțiunii reconvenționale, declararea ineficiente certificatele de concediu medical Seria XX nr. XXXXX eliberat de IMSP „Centrul de Sănătate Budești” și Seria X nr. XXXX, Seria X nr. XXXX eliberate de IMSP AMT Ciocana sau nulitatea lor din oficiu, cu încasarea de la Tatiana Iațco în beneficiul SRL „Richi-Tichi” a prejudiciului material cauzat în sumă de 14000,00 de lei, cât și a cheltuielilor de judecată.

ASPECTE DE PROCEDURĂ ÎN INSTANȚA DE FOND

36. Prin încheierea protocolară din 15 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, au fost atrași în proces, în calitate de intervenienți accesorii Instituția Medico-Sanitară Publică „Asociația Medicală Teritorială Ciocana”, Instituția Medico-Sanitară Publică „Centrul de Sănătate Budești” și Centrul Oftalmologic „Microchirurgia Ochiului” Societate cu Răspundere Limitată (f.d. 96, vol.I).

37. Prin încheierea protocolară din 04 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a primit în procedură acțiunea reconvențională depusă de SRL „Richi-Tichi” împotriva Tatianeiei Iațco, IMSP „Asociația Medicală Teritorială Ciocana” și IMSP „Centrul de Sănătate Budești” cu privire la anularea actelor juridice (f.d. 167, vol.I).

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

38. Prin hotărârea din 12 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial acțiunea depusă de Tatiana Iațco. S-a încasat din contul SRL „Richi-Tichi”, în beneficiul Tatianeiei Iațco, suma de 5250,00 de lei cu titlu de compensarea concediului anual nefolosit, suma de 3500,00 de lei cu titlul de salariu restant, suma de 2000,00 de lei cu titlu de prejudiciu moral, iar în total suma de 10750,00 de lei. În rest, acțiunea s-a respins ca fiind

neîntemeiată. S-a respins cererea reconvențională înaintată de SRL „Richi-Tichi”, ca fiind neîntemeiată (f.d. 92, vol.II).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

39. La 21 decembrie 2022, Tatiana Iațco a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 12 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 189/192, vol.I).

40. La 21 decembrie 2022, avocatul Valentin Fediuc, în interesele apelantei SRL „Richi-Tichi”, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 12 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d.193, vol.I).

ASPECTE DE PROCEDURĂ ÎN ORDINE DE APEL

41. Prin încheierea din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de către Tatiana Iațco și de către SRL „Richi-Tichi”, reprezentată de avocatul Valentin Fediuc (f.d. 206/209, vol.I).

42. La 10 mai 2023, reprezentantul apelantei SRL „Richi-Tichi” – avocatul Valentin Fediuc, a prezentat cererea de apel motivată, fără a fi însoțită de dovada achitării taxei de stat (f.d. 211/212, vol.I).

43. La 18 mai 2023, apelanta Tatiana Iațco, a prezentat cererea de apel motivată prin care a solicitat admiterea acesteia, casarea parțială a hotărârii instanței de fond în partea respingerii cererii de chemare în judecată, cu emiterea unei decizii de admitere integrală a cererii de chemare în judecată (f.d. 216/227, vol.I).

44. Prin încheierea din 14 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a acceptat spre examinare apelul declarat de apelanta Tatiana Iațco (f.d. 234, vol.I).

45. Prin încheierea din 14 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit cererea de apel depusă de avocatul Valentin Fediuc, în interesele apelantei SRL „Richi-Tichi”, din motivul neîndeplinirea indicațiilor instanței de apel, expuse în încheierea (fără curs) din 03 mai 2023 (f.d. 228/233, vol.I).

46. Prin decizia din 01 noiembrie 2023 a Curții Supreme de Justiție, s-a respins recursul declarat de SRL „Richi-Tichi”, reprezentată de avocatul Valentin Fediuc și s-a menținut încheierea din 14 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit apelul depus de SRL „Richi-Tichi”, reprezentată de avocatul Valentin Fediuc, pe motiv că nu au fost îndeplinite indicațiile instanței de apel (f.d. 11/17, vol.II).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

47. Prin decizia din 20 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins din lipsă de temei apelul declarat de apelanta Tatiana Iațco și s-a menținut hotărârea din 12 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 45; 46/75, vol.II).

48. Pentru a decide astfel, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii instanței ierarhic inferioare în raport cu criticele formulate în cererile de apel și materialul probator, a conchis că soluția instanței de fond

este una corectă, rezultată din aprecierea corectă a materialului probator și interpretarea justă a prevederilor art. 5 lit. m), art. 9 alin. (2), lit. a-d, g¹), art. 81 alin. (1)-(3), art. 86 alin. (1) lit. h), art. 206 alin. (1) și (5), art. 208 alin. (1)-(2) și art. 210 alin. (1)-(3) din Codul muncii.

49. Cu referire la pretenția privind recunoașterea nulității ordinului nr.1/21C din 14 aprilie 2021 cu privire la desfacerea contractului individual de muncă din inițiativa angajatorului, restabilirea reclamantei în funcție, instanța de apel a reținut că potrivit suportului probatoriu și anume procesul verbal de constatare a absenței nemotivate a angajatului la locul de muncă (f.d. 71, vol.I), se atestă că la data de 04 ianuarie 2021, Tatiana Iațco a lipsit de la locul de muncă nemotivat.

50. La fel, instanța de apel a reținut că la 06 ianuarie 2021, Tatiana Iațco s-a adresat cu o cerere către angajator SRL „Richi-Tichi”, prin intermediul căreia și-a reiterat dezideratul personal de a menține pretinsa cerere din 21 decembrie 2020 de a demisiona din funcția deținută. Suplimentar, aceasta a solicitat achitarea drepturilor salariale restante, concediu neplătit nefolosit, indemnizațiile și alte plăți prevăzute de legislația națională. Subsecvent, Tatiana Iațco a menționat în cererea dată că se află în concediu medical, invocând că în caz de necesitate va prezenta certificatul de concediu medical, aceasta nespecificând perioada aflării în concediu medical (f.d. 27, vol.I).

51. Consecvent, instanța de apel a reținut că potrivit avizului de recepție anexat la materialele cauzei, se constată că SRL „Richi-Tichi” a recepționat cererea menționată supra, la data de 11 ianuarie 2021 (f.d. 28, vol.I).

52. În continuare, instanța de apel a reținut că la 11 ianuarie 2021, angajatorul SRL „Richi-Tichi” a întocmit procesul verbal de constatare a absenței nemotivate a angajatului la locul de muncă (f.d. 72, vol.I), în care s-a indicat faptul că Tatiana Iațco a lipsit de la locul de muncă nemotivat.

53. În această ordine de idei, instanța de apel a mai reținut că la 12 ianuarie 2021, în calitate de răspuns la cererea reclamantei Tatiana Iațco din 06 ianuarie 2021, angajatorul a informat-o pe angajata Tatiana Iațco că în adresa administratorului SRL „Richi-Tichi” nu a parvenit nici o cerere de demisie cu număr de înregistrare. Totodată, s-a solicitat Tatiane Iațco să se prezinte la sediul întreprinderii în decurs de 5 zile de la recepționarea scrisorii pe marginea absenței nemotivate de la locul de muncă. Evidențiind că în caz contrar, administratorul SRL „Richi-Tichi” își asumă dreptul de a înceta raportul de muncă cu Tatiana Iațco și întreprindere în baza art. 86 alin. (1), lit. h) din Codul muncii (f.d. 69, vol.I).

54. La fel, instanța de apel a stabilit că potrivit avizului de recepție anexat la materialele cauzei se constată că Tatiana Iațco a recepționat cererea menționată supra, la data de 18 ianuarie 2021 (f.d. 69/verso, vol.I), însă, Tatiana Iațco nu a reacționat la solicitările părții pârâte/reclamante, iar, drept consecință prin procesele verbal de constatare a absențelor nemotivate a angajatului la locul de muncă din 13 ianuarie 2021, din 20 ianuarie 2021, din 22 ianuarie 2021, din 27 ianuarie 2021, din 29 ianuarie 2021, din 05 februarie 2021, din 11 februarie

2021, din 16 februarie 2021, din 22 februarie 2021, din 26 februarie 2021, din 04 martie 2021 și din 10 martie 2021, s-a constatat că Tatiana Iațco a lipsit de la locul de muncă nemotivat (f.d. 73/84, vol.I).

55. În continuare, instanța de apel a reținut că la data de 12 martie 2021, Tatiana Iațco s-a adresat cu o cerere repetată către conducerea SRL „Richi-Tichi” prin intermediul căreia și-a reiterat repetat dezideratul personal de a menține pretinsa cerere din 21 decembrie 2020 de a demisiona din funcția deținută. Totodată solicitând eliberarea ordinului angajatorului privind eliberarea sa din funcția de XX XXX al SRL „Richi-Tichi” cu achitarea drepturilor salariale restante, concediu neplătit nefolosit, indemnizațiile și alte plăți prevăzute de legislația națională (f.d. 29, vol.I).

56. În acest context, instanța de apel a relevat că în cererea respectivă, Tatiana Iațco a menționat că în perioada recentă s-a aflat în concediu medical, iar certificatul medical v-a fi prezentat în modul stabilit, în caz de necesitate, nefiind specificată perioada aflării în concediu medical, iar, potrivit avizului de recepție anexat la materialele cauzei, se constată că SRL „Richi-Tichi” a recepționat cererea menționată supra, la data de 15 martie 2021 (f.d. 30, vol.I).

57. Subsecvent, instanța de apel a notat că potrivit proceselor verbale de constatare a absenței nemotivate a angajatului la locul de muncă emise de către SRL „Richi-Tichi” din 15 martie 2021, din 19 martie 2021, din 24 martie 2021, din 31 martie 2021, din 05 aprilie 2021, din 09 aprilie 2021 și din 14 martie 2021 s-a constatat că Tatiana Iațco a lipsit de la locul de muncă nemotivat (f.d. 84/91).

58. Totodată, instanța de apel a stabilit că la data de 14 aprilie 2021, de către conducerea SRL „Richi-Tichi” a fost decisă încetarea raporturilor de muncă cu doamna Tatiana Iațco, în temeiul art. 86 alin. (1), lit. h) din Codul Muncii, fapt confirmat prin ordinul nr. X/XXC (f.d. 32, vol.I).

59. Subsecvent, instanța de apel a reținut că la 14 aprilie 2021, SRL „Richi-Tichi” a oferit un răspuns la cererea reclamantei Tatiana Iațco, expediată în adresa companiei la 12 martie 2021, prin care a informat-o repetat că în adresa administratorului SRL „Richi-Tichi” nu a parvenit nici o cerere de demisie cu număr de înregistrare din numele Tatiane Iațco. Totodată, administratorul SRL „Richi-Tichi” a solicitat Tatiane Iațco să se prezinte la sediul întreprinderii în decurs de 5 zile de la recepționarea scrisorii pentru a prezenta certificatul medical și pentru a face cunoștință cu ordinul de concediere, fiind anexat de către SRL „Richi-Tichi” la cerere și ordinul cu privire la concediere nr. X/XX C din 14 aprilie 2021 (f.d. 70, vol.I), iar, potrivit avizului de recepție anexat la materialele cauzei, s-a constatat că Tatiana Iațco a recepționat cererea menționată supra, la 19 aprilie 2021 (f.d. 70/verso, vol.I).

60. Așadar, întru verificarea legalității ordinului nr. 1/21 C din 14 aprilie 2021 cu privire la concedierea reclamantei Tatiana Iațco, instanța de apel a reținut că potrivit originalelor certificatelor medicale anexate la materialele cauzei, în perioada 04 ianuarie 2021 – 09 martie 2021 se atestă că Tatiana Iațco s-a aflat în concediu medical (f.d. 173/176, vol.I), însă în perioada 10 martie

2021 - 14 aprilie 2021, aceasta a lipsit nemotivat de la lucru (f.d. 84/91, vol.I), fără a informa angajatorul sau conducătorul nemijlocit despre imposibilitatea de a se prezenta la serviciu, cu prezentarea documentelor care ar justifica absența motivată.

61. Astfel, în circumstanțe descrise, instanța de apel a concluzionat de a aprecia critic argumentele apelantei, Tatiana Iațco prin care invocă că a depus la data de 21 decembrie 2020 o cerere de demisie din funcția de XXX XX, anunțând despre asta angajatorul, în formă scrisă, considerând că SRL „Richi-Tichi” urma să examineze prioritar cererea de demisie din 21 decembrie 2020 cât și cea de reconfirmare din 06 ianuarie 2021, deoarece nu și-au găsit un suport probatoriu, purtând un caracter declarativ, or, de către apelanta-reclamantă Tatiana Iațco nu au fost prezentate înscrisuri care ar confirma dovada expedierii cererii de demisie din data de 21 decembrie 2020. Mai mult ca atât, SRL „Richi-Tichi”, prin intermediul notificărilor din data de 12 ianuarie 2021 și din data de 14 aprilie 2021 expediate în adresa angajatei Tatiana Iațco, a informat-o pe ultima despre faptul că în adresa angajatorului nu a parvenit nici o cerere de demisie cu număr de înregistrare din partea acesteia.

62. În această ordine de idei, instanța de apel a relevat că apelanta Tatiana Iațco a invocat faptul că s-a aflat în concediul medical, iar, motivul lipsei de la serviciu este incapacitatea temporară de muncă, fapt confirmat prin buletinul de boală.

63. În acest context, instanța de apel a considerat necesar de a menționa faptul că de fapt, Tatiana Iațco a prezentat buletinele de boală (f.d. 173/176, vol.I), însă, din conținutul deciziilor CNAS cu privire la respingerea achitării indemnizațiilor pe fiecare buletin separat, se atestă că pentru perioadele 08 decembrie 2020-18 decembrie 2020, 04 ianuarie 2021 - 25 ianuarie 2021, 26 ianuarie 2021 - 06 februarie 2021 și pentru perioada 08 februarie 2021 - 12 februarie 2021, din motiv că în perioada concediului medical persoana a realizat venit asigurat (f.d. 108/115, vol. I).

64. Apreciind cele reținute, instanța de apel a considerat că apelanta Tatiana Iațco nu poate invoca lipsa motivată de la serviciu, aflarea în concediul de boală, când de fapt buletinele de boală au fost respinse prin deciziile CNAS cu privire la achitarea indemnizațiilor pe fiecare buletin separa și reflectă o altă situație, contrară, activa în alte unități, de la care ridica salariu.

65. La fel, instanța de apel a considerat necesar de a menționa faptul că argumentul apelantei precum că procedura concedierii la cererea angajatului n-a fost respectată, este neîntemeiat, or, Tatiana Iațco n-a prezentat instanței probe despre depunerea presupusei cererii de concediere din 21 decembrie 2020, motiv din care instanța de apel a conchis că instanța de fond a dat o apreciere corectă circumstanțelor cauzei și a pronunțat o hotărâre legală în această parte.

66. În circumstanțe descrise, instanța de apel a concluzionat că SRL „Richi-Tichi” întemeiat a emis ordinul de concediere a angajatei Iațco Tatiana în

temeiul art. 86 alin. (1), lit. h) din Codul Muncii, în strictă corespundere cu prevederile legale. Astfel, completul de judecată al instanței de apel a conchis că instanța de fond în mod legal a respins pretenția dată, ca neîntemeiată.

67. Cu referire la pretenția apelantei-reclamantă privind încasarea salariului lunar pentru perioada de absență forțată de la lucru, instanța de apel analizând prevederile art. 90 alin. (1) art. 329 alin. (1) și (2) și art. 330 alin. (1) lit. b) din Codul Muncii, în coraport cu materialele cauzei a reținut că potrivit suportului probatoriu se atestă că apelanta Tatiana Iațco s-a aflat în concediu medical în perioada 04 ianuarie 2021 – 09 martie 2021 (f.d. 173-176), însă, ordinul cu privire la concediere a fost emis la 14 aprilie 2021 (f.d. 32), respectiv, s-a constatat că în perioada 10 martie 2021 – 13 aprilie 2021, deși reclamanta-apelantă a lipsit nemotivat de la lucru, totuși în această perioadă aceasta era angajată oficial în cadrul companiei SRL „Richi-Tichi”, motiv din care instanța de fond întemeiat a dispus achitarea de către pârât în contul reclamantei Tatiana Iațco pentru perioadă menționată, salariul restant în cuantum de 3500,00 de lei.

68. Referitor la cerința privind repararea prejudiciului moral, instanța de apel a notat că acesta este subsecventă cerințelor de bază privind încasarea plăților salariale și deoarece cerința privind încasarea salariului lunar pentru perioada de absență forțată de la lucru a fost admisă parțial, instanța de fond corect și întemeiat a admis parțial și cerința subsecventă privind repararea prejudiciului moral, fiind dispusă încasarea sumei de 2000,00 de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

69. Cât privește cerința apelantei privind încasarea salariului lunar pentru perioada de absență forțată de la lucru în cuantum de 21000,00 de lei, instanța de apel a reținut ca fiind întemeiată concluzia instanței de fond de respingere a acesteia, or, din suportul probatoriu anexat la materialele cauzei s-a constatat cu certitudine că ordinul de concediere în privința reclamantei Tatiana Iațco a fost emis legal și nu este nici un temei de anulare acestuia.

70. La acest capitol, instanța de apel a mai notat că deoarece pretenția cu privire la restabilirea apelantei în funcție s-a respins, decade necesitatea încasării din contul SRL „Richi-Tichi” în folosul Tatiane Iațco a salariului lunar pentru perioada de absență forțată de la lucru în sumă de 21000,00 de lei.

71. Cu referire la pretenția privind încasarea indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă, instanța de apel analizând prevederile art. 5 alin. (1), lit. a) al Legii Nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, prevederile pct. 2 al hotărârii Nr. 108 din 03 februarie 2005 privind aprobarea regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă, precum și pct. 2 al regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă, în coraport cu materialele cauzei a conchis că instanța de fond întemeiat a respins această cerință ca nefondată. Or, potrivit originalelor certificatelor medicale anexate la

materialele cauzei, în perioada 04 ianuarie 2021 – 09 martie 2021, se atestă că Tatiana Iațco s-a aflat în concediu medical (f.d. 173/176, vol.I).

72. La fel, instanța de apel a stabilit că Tatiana Iațco s-a adresat către CNAS cu solicitarea de stabilire a indemnizației de incapacitate temporară de muncă pentru perioada 04 ianuarie 2021 – 12 februarie 2021, însă, potrivit, deciziilor de refuz emise de către CNAS în stabilirea indemnizației pentru concediul medical (f.d. 111/113, vol.I), doamnei Tatiana Iațco pentru perioada adresării, și anume, 04 ianuarie 2021 – 12 februarie 2021, i s-a refuzat stabilirea indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă din motiv că reclamanta a realizat venit asigurat, fapt ce contravine condițiilor de acordare a indemnizației de către angajator cât și de către CNAS.

73. Cu privire la pretenția reclamantei/apelante privind încasarea indemnizației de concediu anual nefolosit, instanța de apel cu referire la prevederile art. 113 din Codul Muncii, instanța de apel a relevat că de către conducerea SRL „Richi-Tichi” la emiterea ordinul nr. X/XX C din 14 aprilie 2021 cu privire la concedierea doamnei Tatiana Iațco, urma să efectueze calculul și achitarea către reclamantă/pîrîță a indemnizației de concediu pentru 33 de zile de concediu de odihnă anual nefolosit (f.d. 32, vol.I). Însă, având în vedere că în cadrul examinării cauzei s-a constatat că SRL „Richi-Tichi” nu a achitat reclamantei indemnizația de concediu, instanța de apel a conchis că instanța de fond întemeiat a dispus încasarea din contul SRL „Richi-Tichi” în beneficiul lui Iațco Tatiana a sumei de 5250,00 de lei, cu titlu de compensare a concediului anual nefolosit.

74. În această ordine de idei, instanța de apel a relevat că toate argumentele și afirmațiile invocate de către apelant, citate supra, sunt vădit lipsite de suport juridic, sub toate aspectele au fost examinate și apreciate de prima instanță, iar instanța de apel le apreciază ca fiind inconsistente și fără raționament valabil circumstanțelor speței.

75. Subsecvent, instanța de apel a notat că contrar prevederilor art. 118, art. 121 din Codul de procedură civilă, apelanta, în fața instanței de fond, nu au adus careva probe în susținerea pretențiilor sale și prin urmare instanța concluziile primei instanțe sunt întemeiate și legale, în concordanță cu prevederile art.239 din Codul de procedură civilă.

76. Drept consecință, instanța de apel a conchis de a respinge ca nefondate obiecțiile apelantei inserate în cererea de apel, or, acestea în esență, exprimă un simplu dezacord cu soluția instanței de fond, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată la caz a normelor de drept material sau procedural de către prima instanță.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

77. La 02 aprilie 2024, Tatiana Iațco a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 20 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și casarea parțială a hotărârii din 12 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, ca fiind arbitrară și neîntemeiată în partea ce ține de respingerea cererii

de chemare în judecată depusă de Tatiana Iațco împotriva SRL „Richi- Tichi” și emiterea unei noi hotărâri, prin care să fie admise integral pretențiile înaintate prin cererea de chemare în judecată.

78. În susținerea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate pe parcursul examinării cauzei în prima instanță și instanța de apel, suplimentar invocându-se că decizia Curții de Apel Chișinău s-a bazat exclusiv pe declarațiile pârâtului/reclamant SRL „Richi-Tichi”, iar, drept consecință circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost constatate și elucidate pe deplin la etapa examinării cauzei în ordine de apel, iar unele circumstanțe, importante pentru soluționarea cauzei, pe care instanțele le-au considerat constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente.

79. Subsecvent, a invocat că este eronată concluzia instanței de apel expusă la pct. 61-62 din decizia recurată, deoarece nici o probă la dosar nu demonstrează precum că, subsemnata, în perioada aflării în concediu medical, ar fi activat la un alt loc de muncă. Mai mult în decizia sa, instanța de apel nu specifică care ar fi fost acele pretinse „alte unități, de la care ridică salariu”, în funcție ar fi activat subsemnata, care este denumirea întreprinderii, care înscrisuri demonstrează angajarea subsemnatei la acele „alte unități” și care ar fi mărimea salariului pe care se pretinde că „îl ridică/primea” la acele unități Tatiana Iațco.

80. În acest context, recurenta a relevat că prin decizia recurată instanța de apel a operat o soluție bazată în mod determinant pe o apreciere vădit nerezonabilă a probelor, fiind implicit respinse, fără vreun motiv clar și legal, probele prezente la materialele cauzei (certIFICATELE de concediu medical, declarațiile și referințele instituțiilor medicale respective), iar la baza soluției instanței de apel au fost puse concluziile rezultate din simple declarații ale unei dintre părți făcute cu referire la care decizii ale CNAS, însă fără a fi verificate aceste declarații, fără a fi atras CNAS în proces. Acest fapt denotă că instanța de apel a procedat într-un mod arbitrar și abuziv față de părțile litigiului (atât față de subsemnata, cât și față de intervenienții accesorii), operând probele fără vreo analiză critică a acestora și fără vreo motivare explicită a preferinței pentru declarațiile pârâtului angajator în detrimentul altor probe

81. Din aceste motive, a considerat că circumstanțele menționate puteau fi sau nu probate, decât cu audierea reprezentanților entităților economice respective, ale CNAS, precum și fără administrarea înscrisurilor confirmative în acest sens. Însă, instanțele de judecată ierarhic inferioare și-au întemeiat concluziile la acest capitol exclusiv pe declarațiile unei singure părți (pârâtului SRL „Richi-Tichi”), declarații pe care le-au pus la temelia hotărârii, fără vreo apreciere critică și fără respectarea drepturilor procedurale de bază ale părților, stipulate la art. 56 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

82. Respectiv, a susținut că cele enunțate denotă într-un mod evident caracterul arbitrar al deciziei instanței de apel, ceea ce implică invocarea temeiului de declarare a recursului prin prisma art. 432 alin. (2) lit. e) din Codul de procedură civilă. Or, după cum prevede art. 357 din Codul de procedură

civilă, instanța de apel examinează apelurile declarate în baza materialelor din dosar și a celor prezentate suplimentar, verificând corectitudinea constatării circumstanțelor de fapt ale cauzei. Iar, potrivit art. 122 alin. (1) din Codul de procedură civilă, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

83. În aceste condiții, evident este că motivul invocat de către instanța de apel pentru respingerea cererii de apel al subsemnatei ca neîntemeiată, este bazat pe concluzii lipsite de orice suport probatoriu, deși instanța trebuie să cerceteze direct și nemijlocit probele și să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată (art. 25 alin. (1) din Codul de procedură civilă). Or, potrivit art. 130 alin. (3)-(5) din Codul de procedură civilă, fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele. Proba este declarată ca fiind veridică dacă instanța constată prin cercetare și comparare cu alte probe că datele pe care le conține corespund realității.

84. La caz, a susținut că anume acest lucru nu s-a întâmplat în speță, instanța de apel operând într-un mod nemotivat și arbitrar față de argumentele părților și lipsind subsemnata de posibilitatea de a-și face auzite argumentele sale.

85. Drept urmare a susținut că instanțele de judecată ierarhic inferioare au emis actele de dispoziție contrar legislației naționale și standardelor internaționale, incompatibil cu dreptul subsemnatei la un proces echitabil (art. 6 din CEDO), motiv din care în temeiul art.432 alin.(1), lit. d) și e) din Codul de procedură civilă, solicită admiterea recursului.

ASPECTE DE RPOCEDURĂ ÎN ORDINE DE RECURS

86. La 07 mai 2024, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul poștei terestre, a expediat în adresa participanților la proces, copia recursului declarat de Tatiana Iațco, împotriva deciziei din 20 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de expediere anexată la materialele dosarului (f.d. 99, vol.II).

87. La 12 noiembrie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.106, vol.II), avocatul Valentin Fediuc, acționând în interesele SRL „Richi-Tichi”, a depus referință prin care a solicitat a declara inadmisibil recursul declarat de Tatiana Iațco, împotriva deciziei din 20 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, iar în cazul considerării acestuia admisibil să fie respins ca neîntemeiat (f.d. 107/109, vol.II). Deși, la 15 mai 2024, IMSP „Asociația

Medicală Teritorială Ciocana”, precum și CO „Microchirurgia Ochiului” SRL au recepționat copia recursului, fapt confirmat prin avizele de recepție anexate la materialele cauzei (f.d. 101/102, vol.II), aceștia nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referință, prin care să-și expună opinia referitor la recursul declarat de Tatiana Iațco, împotriva deciziei din 20 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

88. Corespondența menționată expediată în adresa lui IMSP „Centrul de Sănătate Budești” a fost returnată în adresa Curții Supreme de Justiție, de către oficiul poștal (f.d. 111, vol.II).

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSULUI

89. Art. 434 al Codului de procedură civilă prevede următoarele:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

90. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 20 decembrie 2023 (f.d. 45, vol.II).

91. Totodată, potrivit extrasului din poșta electronică cu privire la scrisorii de expediere a actului judecătoresc din 14 martie 2024, ora 11:12 (f.d.76, vol.II), rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat părților, prin intermediul poștei electronice, copia deciziei integrale din 20 decembrie 2023.

92. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că recursul declarat de Tatiana Iațco, împotriva deciziei din 20 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, la 04 aprilie 2024, se consideră depus în termenul stabilit de art.434 din Codul de procedură civilă, enunțat la pct. 89 din prezenta încheiere.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

93. Art.429 alin. (1) din Codul de procedură civilă, stabilește că:

„(1) Pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel.”

94. Art. 433 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, relevă că:

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1)”.

95. Art. 432 alin. (1)-(2) din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„(1) Recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen; d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor; f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin. (1) lit. d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

96. Art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI DE RECURS

97. Din analiza prevederilor legale precitate supra, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, urmează să însușească în condițiile Codului de procedură civilă exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

98. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul de procedură civilă dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate.

99. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

100. Se reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art.432 din Codul de procedură civilă, în redacția legii în vigoare la data declarării recursului.

101. Din analiza recursului declarat de Tatiana Iașco, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că drept temei de declararea a recursului a fost invocat în esență art.432 alin.(1) lit. d) și e) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), adică recursul este admis dacă hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces, precum și că hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

102. Așadar, la caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, analizând temeiurile de drept prevăzute la art.432 alin.(1) lit. d) și e) din Codul de procedură civilă, în coraport cu argumentele invocate în cererea de recurs nu a stabilit că decizia contestată a Curții de Apel Chișinău vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces, precum și că este arbitrară ori se

bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor. Dimpotrivă, decizia contestată a fost emisă cu respectarea prevederilor legale, bazată pe o cercetare multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

103. Distinct, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că motivele recursului declarat de către Tatiana Iațco sunt similare celor invocate în cadrul judecării anterioare a cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat corespunzător cu respectarea cadrului legal aplicabil speței deduse judecării.

104. Dezacordul recurenței cu soluția instanței de apel nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are un caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

105. Articolul 442 alin.(1) din Codul de procedură civilă stabilește că instanța de recurs verifică legalitatea hotărârii atacate doar în limitele invocate în recurs. Această prevedere nu permite instanței de recurs să admită recursul din alte considerente decât cele invocate în recurs.

106. La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că Tatiana Iațco, invocând dispozițiile art.432 alin.(1) lit. d) din Codul de procedură civilă, aceasta nu a demonstrat prin care sau care drepturi i-au fost vizate Companiei Naționale de Asigurări Sociale prin decizia contestată, limitându-se doar la afirmații generale, fără a identifica concret care drept subiectiv (drept real, obligațional, procedural etc.), prin ce efect juridic direct al deciziei atacate, precum și ce dispoziție din actul de dispoziție emis produce atingerea. Or, în lipsa acestor elemente, face inaplicabil art. 432 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă, și drept urmare în această parte recursul urmează a fi considerat inadmisibil.

107. În continuare, cu referire la invocarea art. 432 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă, recurentul susține că decizia instanței de apel este arbitrară și bazată pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

108. Curtea Supremă de Justiție menționează că în sensul prevederilor lit. e) art.432 alin.(1) din Codul de procedură civilă, noțiunea de hotărâre arbitrară ori de apreciere vădit nerezonabilă a probelor urmează a fi stabilită în coraportul dintre mai multe principii.

109. Pentru a elucida înțelesul textului „hotărâre arbitrară” din art.432 alin.(1) lit. e) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție ține cont, inclusiv, de sensul atribuit acestei noțiuni de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, de exemplu, în cauza *Bochan v. Ucraina* (nr. 2), 5 februarie 2015, § 62, Curtea Europeană a notat că o decizie judecătorească este arbitrară dacă, în esență, nu are nicio bază juridică în dreptul intern și nu stabilește nicio legătură între faptele litigiului, legea aplicabilă și rezultatul procedurii. Curtea Europeană consideră că o asemenea decizie reprezintă o „denegare a dreptății”. De asemenea, în cauza *Ballıktaş Bingöllü v. Turcia*, 22

iunie 2021, § 75, Curtea Europeană a notat că se poate considera că printr-o decizie judecătorească a fost comisă o „eroare vădită” dacă instanța a comis o eroare de drept sau de fapt pe care nicio instanță rezonabilă nu ar comite-o vreodată și că aceasta este aptă să perturbe caracterul echitabil al procedurii.

110. Totodată, potrivit art.71 alin.(4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, la interpretarea actului normativ se ține cont de nota de fundamentare, care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ.

111. Nota informativă la Legea nr.246 din 31 iulie 2023 menționează următoarele: „...Utilizarea noțiunii de „hotărâre arbitrară” derivă din practica CtEDO, fiind utilizată pentru a defini situația în care judecătorii nu aduc nici o motivare pentru deciziile/hotărârile luate, sau când acestea sunt bazate pe greșeli evidente de fapt sau de drept comise de judecători. În esență, la categoria hotărârilor arbitrare ar putea fi atribuite și cele pronunțate cu bună știință contrar legii (în contextul art. 307 din Codul penal)...”. Iar, în nota de subsol la textul menționat în paragraful precedent, nota informativă aduce mai multe exemple din jurisprudența CtEDO în care hotărârile au fost considerate arbitrare sau bazate pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor. Nota de subsol menționează următoarele în ceea ce privește cauzele civile: „Exemple de procedură civilă: Respingerea fără o motivare clară a unui recurs într-o cauză civilă și menținerea unei decizii care era în mod clar contrară circumstanțelor cauzei, chiar dacă recurentul indica expres asupra acestei contradicții (a se vedea cauza *Dulaurans v. France*, 2000, § 38); Refuzul judecătorilor, fără vreun motiv, de a anula ordinul de eliberare din funcție, care era bazat pe un raport de evaluare a performanțelor anulat anterior de aceiași judecători (a se vedea cauza *Tel v. Turkey*, 2017); Anularea de către instanța de recurs a deciziei instanței de fond (prin care au fost acordate compensații prevăzute de legislația muncii) fără a explica în vreun fel acest lucru și fără a face referire la lege, care prevedea aceste compensații (a se vedea cauza *Anđelković v. Serbia*, 2013; cauza *Lazarević v. Bosnia and Herzegovina*, 2020).

112. Din nota informativă menționată rezultă că sintagma „hotărârea arbitrară” urmează a fi definită prin prisma jurisprudenței CtEDO. În jurisprudența sa, CtEDO deseori folosește împreună sintagmele „hotărârea arbitrară” și hotărâre „bazată pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor”, fără a face o distincție clară între ele. Nota informativă menționează totuși că „la categoria hotărârilor arbitrare ar putea fi atribuite și cele pronunțate cu bună știință contrar legii (în contextul art. 307 din Codul penal)”. Rezultă că în cazul hotărârii arbitrare, carența principală vizează încălcarea unei norme legale imperative, adică a unei prevederi normative care nu oferă nicio discreție judecătorului. Lipsa discreției poate rezulta din claritatea textului prevederii normative, fie din practica uniformă și clară de aplicare a normei. Această carență nu se poate datora unei simple greșeli, ci trebuie comisă cu bună știință sau ca urmare a unei erori inexplicabile. Suntem în prezența unor asemenea situații atunci când instanța de judecată adoptă o hotărâre ce contravine unei

norme imperative invocate participanții la proces sau de instanța judecătorească ierarhic superioară, fără a explica convingător de ce nu aplică acea normă.

113. Sub acest aspect urmează a fi reținute și constatările Curții Constituționale din Hotărârea nr.2 din 16 ianuarie 2025 (pct.149-150), potrivit căreia pentru a elucida înțelesul textelor contestate (inter alia ”hotărâre arbitrară”), destinatarii pot avea în vedere, inclusiv, sensul atribuit acestei noțiuni de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, de exemplu, în cauza Bochan v. Ucraina (nr. 2), 05 februarie 2015, § 62, Curtea Europeană a notat că o decizie judecătorească este arbitrară dacă, în esență, nu are nicio bază juridică în dreptul intern și nu stabilește nicio legătură între faptele litigiului, legea aplicabilă și rezultatul procedurii. Curtea Europeană consideră că o asemenea decizie reprezintă o „denegare a dreptății”. De asemenea, în cauza Ballıktaş Bingöllü v. Turcia, 22 iunie 2021, § 75, Curtea Europeană a notat că se poate considera că printr-o decizie judecătorească a fost comisă o „eroare vădită” dacă instanța a comis o eroare de drept sau de fapt pe care nicio instanță rezonabilă nu ar comite-o vreodată și că aceasta este aptă să perturbe caracterul echitabil al procedurii.

114. Din textul recursului nu constată în mod univoc vre-un argument care ar justifica constatarea că hotărârile contestate ar fi emise contrar normelor imperative aplicabile speței, precum și nici instanța de recurs nu a stabilit din textele hotărârilor contestate, raportate la circumstanțele cauzei.

115. Subsidiar, sintagma „bazată pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor” se referă la aprecierea probatoriului. Pentru admiterea unui recurs în baza acestei sintagme este necesară întrunirea cumulativă a următoarelor condiții: a) hotărârea să se bazeze pe o apreciere eronată a probelor; b) aprecierea să fie vădit nerezonabilă; c) hotărârea contestată se bazează în mod determinant pe această apreciere.

116. Prin urmare, nu orice eroare în aprecierea probelor poate duce la admiterea recursului în temeiul art.432 alin.(1) lit. e) din Codul de procedură civilă, adică să fie evidentă pentru un profesionist și să nu poată fi explicată rațional. De asemenea, această eroare trebuie să fie determinantă pentru soluția din hotărârea contestată. Îi revine recurentului obligația să convingă instanța de recurs că aceste elemente sunt întrunite.

117. Subsecvent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a considerat necesar de a menționa faptul că nu exclude că o hotărâre judecătorească poate fi atât „arbitrară”, cât și „bazată pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor”, însă fiecare din cele două sintagme urmează a fi invocate și argumentate separat.

118. De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare. Forța atribuită unei probe sau

alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

119. Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de către Tatiana Iațco, împotriva deciziei din 20 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare prin prisma art. 433 alin. (1) lit. f), urmează a fi apreciat ca fiind vădit neîntemeiat și considerat inadmisibil.

120. Ținând cont de cele expuse supra și în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art.433 alin. (1) lit. f), art.440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declarată inadmisibil recursul depus de către Tatiana Iațco”, împotriva deciziei din 20 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Munteanu